

1. Målgruppebeskrivelse

Opvækst, kognitiv profil og faktorer i omgivelserne har indflydelse på, hvordan og i hvilken grad vanskelighederne som følge af tværkulturelle problematikker kommer til udtryk for borgeren. I et kontekstorienteret perspektiv er vanskelighederne ikke bundet til borgeren selv, men til samspillet med omgivelserne og fokus er på at forstå, hvordan ændringer i omgivelserne kan bidrage til at mindske borgerens udfordringer og fremme udvikling og trivsel.

Tværkulturelle problematikker kan opstå, når flere kulturer mødes. Det kan for eksempel være konflikter mellem forskellige kulturelle systemer/logikker, herunder for eksempel forskellige forståelser og forventninger til identitet, opdragelse, deltagelse samt problemer i forhold til social eksklusion. Tværkulturelle problematikker omfatter således problemstillinger, der kan opstå i mødet mellem for eksempel relevante hjælpesystemer og udsatte borgere tilhørende en etnisk eller kulturel minoritet.

I målgruppen kan der optræde borgere, som har været på flugt, er indvandret, er blevet familiesammenført eller adopteret. Der kan være tale om borgere, der på forskellig vis har oplevet voldsomme begivenheder, herunder for eksempel krig, flugt, truende og traumatiserende situationer. Borgere i denne målgruppe kan være præget af traumatisering (PTSD/stressbelastning) i form af krigstraumer, udviklingstraumer og tilknytningstraumer samt psykiske vanskeligheder så som personlighedsforstyrrelse, forandret virkelighedsopfattelse, tilknytningsforstyrrelse, angst og depression. Der kan desuden være tale om sekundær traumatisering.

Henvendelser til VISO vedrørende tværkulturelle problematikker kommer oftest fra en kommunal sagsbehandler eller fra et botilbud. Henvendelserne omhandler typisk rådgivning og udredning i forhold til, hvordan man kan forstå og tolke borgerens psykiske og sociale problemstillinger samt borgerens samlede situation, herunder sammenhængen til borgerens kulturelle baggrund og identitet. Der efterspørges desuden rådgivning om sammenhængen mellem traumatisering og andre psykosociale problemstillinger som angst, depression, personlighedsforstyrrelse og social isolation.

Specialrådgivningen skal tage udgangspunkt i en samlet vurdering af borgerens behov, hvor både sværhedsgrad og omfang af funktionsnedsættelser og/eller sociale problemstillinger indgår. Specialrådgivningen skal ligeledes imødekomme summen af problematikker hos den enkelte borger for at imødekomme de behov, som borgere med tværkulturelle problematikker kan have.

2. Delaftale og kombinationsproblematikker

De vanskeligheder, der er nævnt i målgruppebeskrivelsen, optræder ofte i kombination med én eller flere samtidige problematikker. Disse betegnes *kombinationsproblematikker*.

En målgruppe svarer til en delaftale. For hver delaftale er der defineret en række relevante kombinationsproblematikker, som VISO har behov for at få dækket.

I VISO-forløb vil der ofte være behov for specialrådgivning og udredning omhandlende én eller flere kombinationsproblematikker i kombination med målgruppen.

Kombinationsproblematikker er udtryk for det særligt specialiserede og komplekse i et VISO-forløb. Der er tale om problematikker, som ligger ud over de grundlæggende og mere specialiserede problematikker, som ligger i selve beskrivelsen af målgruppen. Der er derfor behov for, at VISO-leverandøren kan tilbyde en særligt specialiseret viden om og erfaring med mindst én af de oplistede kombinationsproblematikker.

Herunder oplistes indledningsvis de relevante kombinationsproblematikker i relation til dette udbud, hvorefter kombinationsproblematikkerne beskrives.

Tværkulturelle problematikker
Kombinationsproblematikker:

- Hjemløshed
- Social isolation
- Selvskadende adfærd

Beskrivelser af kombinationsproblematikker

Tværkulturelle problematikker	Hjemløshed En situation hvor en person ikke har en bolig. Begrebet dækker både husvilde, det vil sige personer, der ikke har en bolig, samt funktionelt hjemløse, det vil sige personer, der har en bolig, men af den ene eller anden grund ikke kan opholde sig i den. Borgerne i målgruppen kan have stiftet gæld efter de har været på flugt, og de kan være præget af manglende overblik på grund af traumer. De har ofte mistet deres bolig, da de for eksempel ikke får betalt husleje, samtidig med at de hverken har overskud eller tilstrækkelig viden til at søge ny bolig.
	Social isolation Borgere, der lever isoleret, har begrænset kontakt til andre mennesker og sporadisk eller ingen kontakt til det offentlige. Målgruppen er karakteriseret ved at have problemer med at sove om natten på grund af flashbacks og mareridt. Især lugte og lyde kan skabe flashbacks, hvorfor de kan være tilbøjelige til at isolere sig i hjemmet bag nedrullede gardiner.
	Selvskadende adfærd Adfærd, hvor en person intentionelt påfører eller kan påføre sig selv fysisk eller psykisk skade. Selvskaden for denne målgruppe kan bestå i at udsætte sig selv for farlige situationer for at overdøve den mentale smerte. Det kan for eksempel være ved at opsøge fællesskaber, hvor de risikerer at udsætte sig selv for farlige situationer.

3. Cases

Nedenstående er eksempler på cases i forhold til målgruppen og de tilhørende kombinationsproblematikker. De oplyste cases er ikke udtømmende, men eksempler til illustration af typiske VISO-forløb.

Case 1: Rådgivningsforløb i en enkeltsag	
Henvender	Kommunal myndighedssagsbehandler.
Borger	Borger er kommet til Danmark i 90'erne som flygtning.
Problemstilling	Han vurderes som traumatiseret af opvækstvilkår i konfliktområder og af flugten til Danmark. Borgeren er ved ankomsten til Danmark beskrevet som udviklingshæmmet. Der er dog senere rejst tvivl om, hvorvidt denne beskrivelse er korrekt eller skyldes en fejlfortolkning af hans reelle alder på ankomsttidspunktet, således at han er blevet mødt af større krav, end han har kunnet honorere. Han har i perioder været i misbrug og desuden været i en hjemløshedssituation. Der er desuden mistanke om hjerneskade, grundet voldeligt overfald under flugten til Danmark, hukommelsesproblemer og svækket kognitiv funktion, som også kan skyldes traumatisering eller eventuel udviklingshæmning.

Hvad ønskes der rådgivning om?	Kommunen ønsker hjælp til en større indsigt i samspillet mellem diverse funktionsnedsættelser, sociale udfordringer og eventuel udviklingshæmning og erhvervet hjerneskade, samt traumer fra krig og flugt, misbrug, hjemløshed og kriminalitet. Der ønskes desuden rådgivning i forhold til kommunens dialog med borgeren. Kommunen beskriver deres samarbejde med borgeren som præget af sproglige og kulturelle misforståelser samt vanskeligheder ved at opnå en tillidsfuld dialog. Der ønskes en afklaring af, hvordan en indsats mest hensigtsmæssigt kan planlægges for at støtte borgeren. Specifikt ønskes der hjælp til afklaring af under hvilken boform, borgeren vil trives bedst.
VISOs ydelse	Rådgivning tager udgangspunkt i den kulturelle baggrunds betydning for borgerens oplevelser, forståelse, adfærd og problematikker. Herunder rådgivning om flygtninge, viden om betydningen af flygtninges situation og oplevelser som for eksempel krigsoplevelser, oplevelser under flugten, opsplitning af familien og mødet med det danske samfund. Der videndeles om traumer herunder krigstraumer, udviklingstraumer, tilknytningstraumer samt sekundær traumatisering. Forståelse for og indsigt i sammenhængen mellem traumatisering og oplevede overgreb, trusler, angst, PTSD, depression, skyld, skam og stressbelastning samt eventuelt tab af familie, social isolation og ensomhed. Der rådgives desuden om socialfaglige tilgange og metoder, der skal understøtte empowerment og rehabilitering i forhold til at modvirke social isolation, ensomhed og social udsathed. Der kan desuden rådgives i anvendelse af genogram, netværksskørt eller lignende med henblik på at få klarhed over borgerens samlede situation, herunder kulturelle og sociale forhold i og omkring familien, der kan spille ind på borgerens situation.

Case 2: Rådgivningsforløb i en enkeltsag	
Henvender	Sagsbehandler henvender sig til VISO.
Borger	Det drejer sig om en ung kvinde på 21 år, som er flygtet til Danmark sammen med sin familie. Familien kommer oprindeligt fra Irak. Kvinden har et alvorligt høretab. Hun har først lært tegnsprog i Danmark som 12-årig.
Problemstilling	Kvindens liv har været præget af turbulens både i Irak og i Danmark. Hun beskriver konflikter med sine forældre, der aldrig har lært sig tegnsprog, og det hele kulminerer med, at hun flygter fra hjemmet. Hun bor nu i egen lejlighed, men støtte/kontaktpersonen oplever, at de primært skal løse akutte problemstillinger og aldrig når til det pædagogiske arbejde. Kvinden bliver ofte utryk og har brug for at kontakte sine omgivelser. Kvinden har også socialpædagogisk støtte gennem Center for Døve, og hun har et samarbejde med en døvekonsulent. Kvinden opsøger fællesskaber, hvor kommunen er nervøs for, at hun bliver udnyttet. Kvinden ønsker selv at leve så selvstændigt som muligt, men familien ønsker forsat indflydelse på hendes valg.
Hvad ønskes der rådgivning om?	Sagsbehandler og støtte/kontaktperson ønsker hjælp til at forstå kvindens funktionsniveau, og om hun eventuelt er traumatiseret. Der er brug for viden om, hvad der er den rette pædagogiske indsats.
VISOs ydelse	Der laves en supplerende udredning af kvinden med henblik på forståelse af kvinden og hendes nuværende funktion – og om eventuel traumatisering har betydning for, hvordan de faglige indsatser skal tilrettelægges.

	Der er sparring med leverandør fra dødeområdet med henblik på at sikre bedst mulig viden om høretabets konsekvenser. Der gives rådgivning til fagpersoner i forhold til forståelse af kvindens funktionsniveau og i forhold til at kunne støtte op om kvindens ønske om et selvstændigt liv.
--	--